

Neuvottelutulos hallitusohjelmasta 3.6.2019

OSALLISTAVA JA OSAAVA SUOMI

– sosiaalisesti, taloudellisesti
ja ekologisesti kestävä yhteiskunta

Poimintoja hallitusohjelmasta & edunvalvonnan ajankohtaisia

Savo-Karjalan vaalipiirin tilaisuus

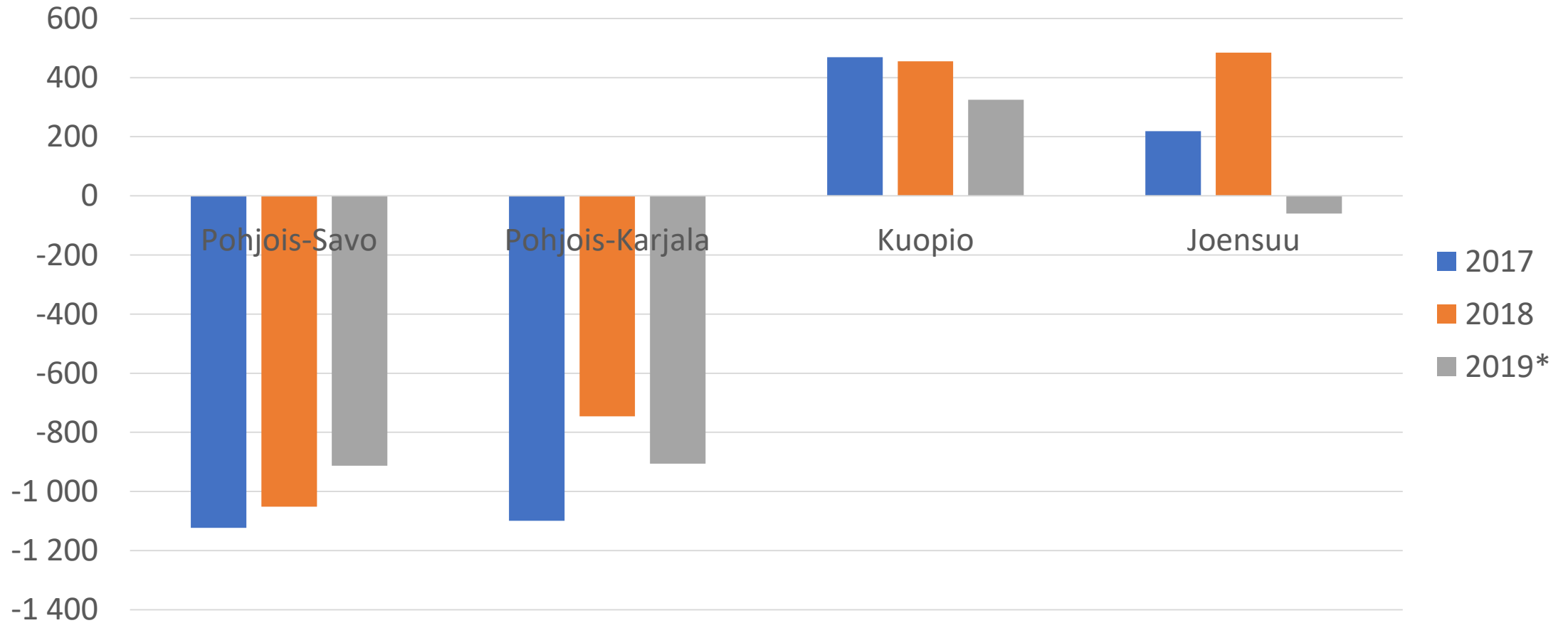
Helsinki 25.9.2019

Yhteyspäällikkö Sami Laakkonen

POHJOIS-KARJALA

Väestön kokonaismuutos 2017-2019*

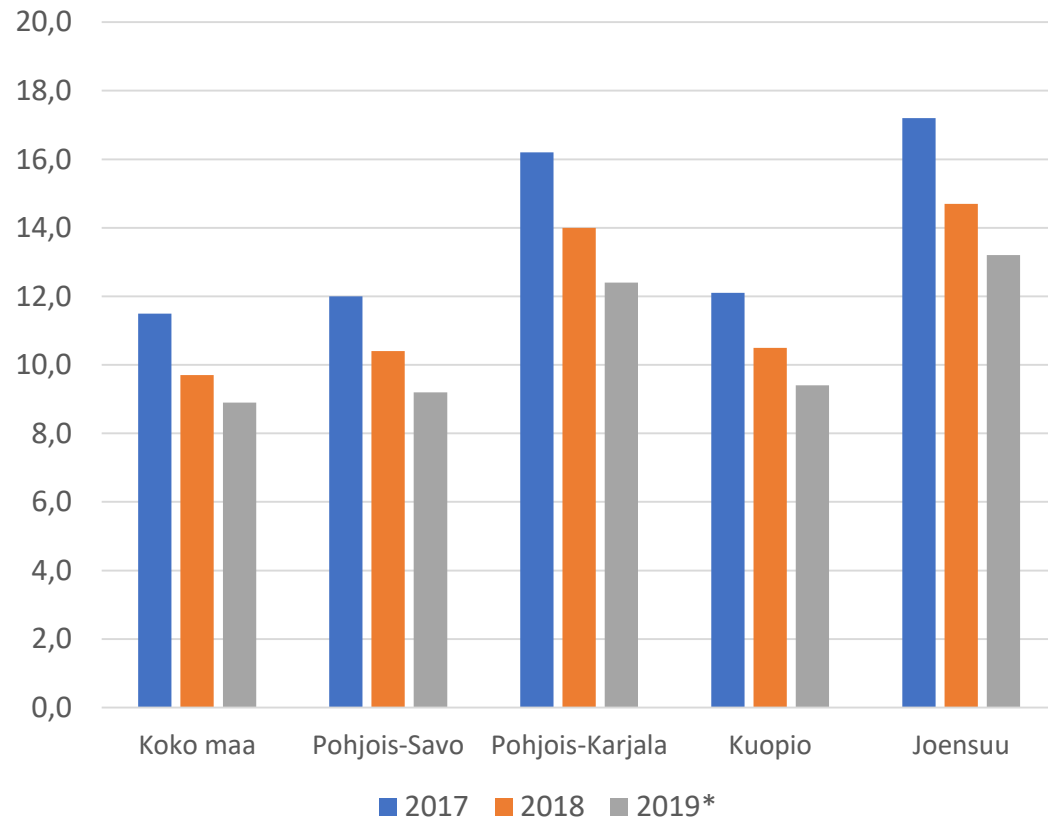
*2019 tammi-elokuu
Lähde Tilastokeskus

Työttömien työnhakijoiden %-osuus työvoimasta 2017-2019*

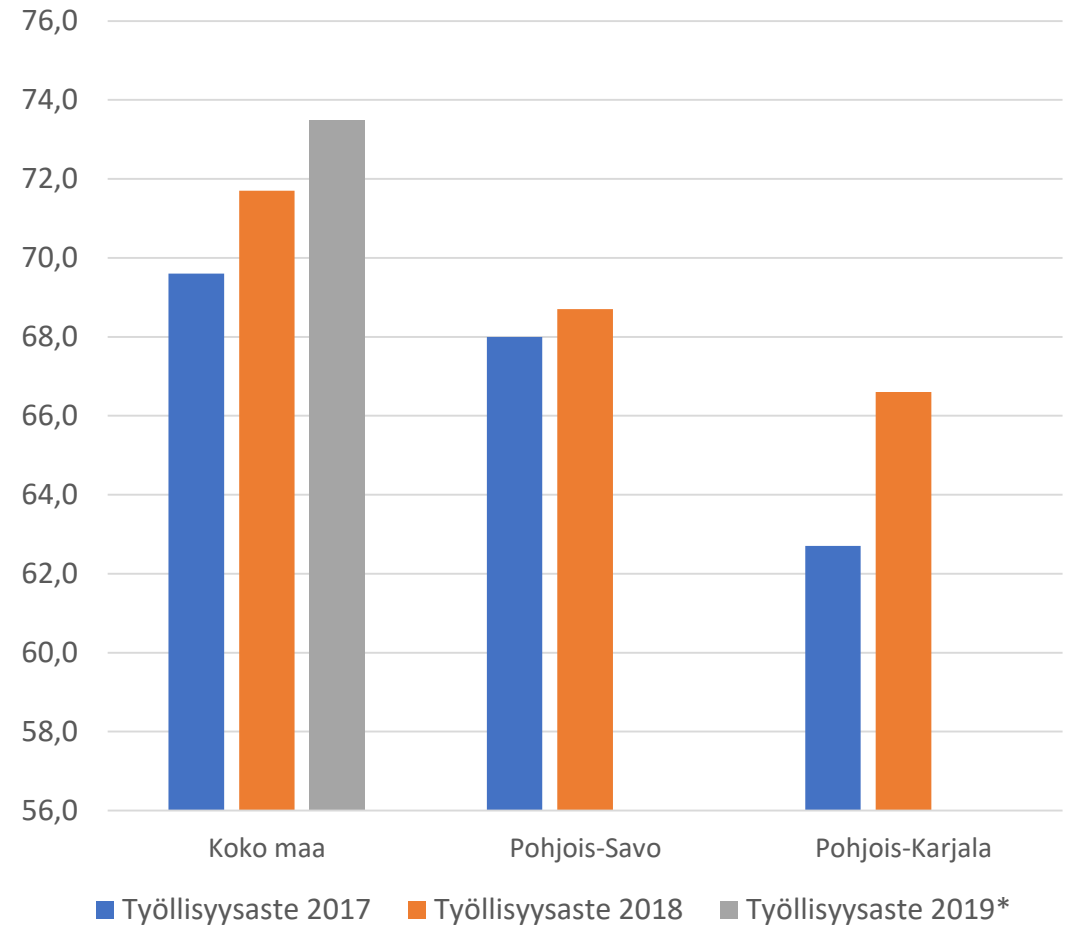
*2019 elokuu

Lähde: TEM

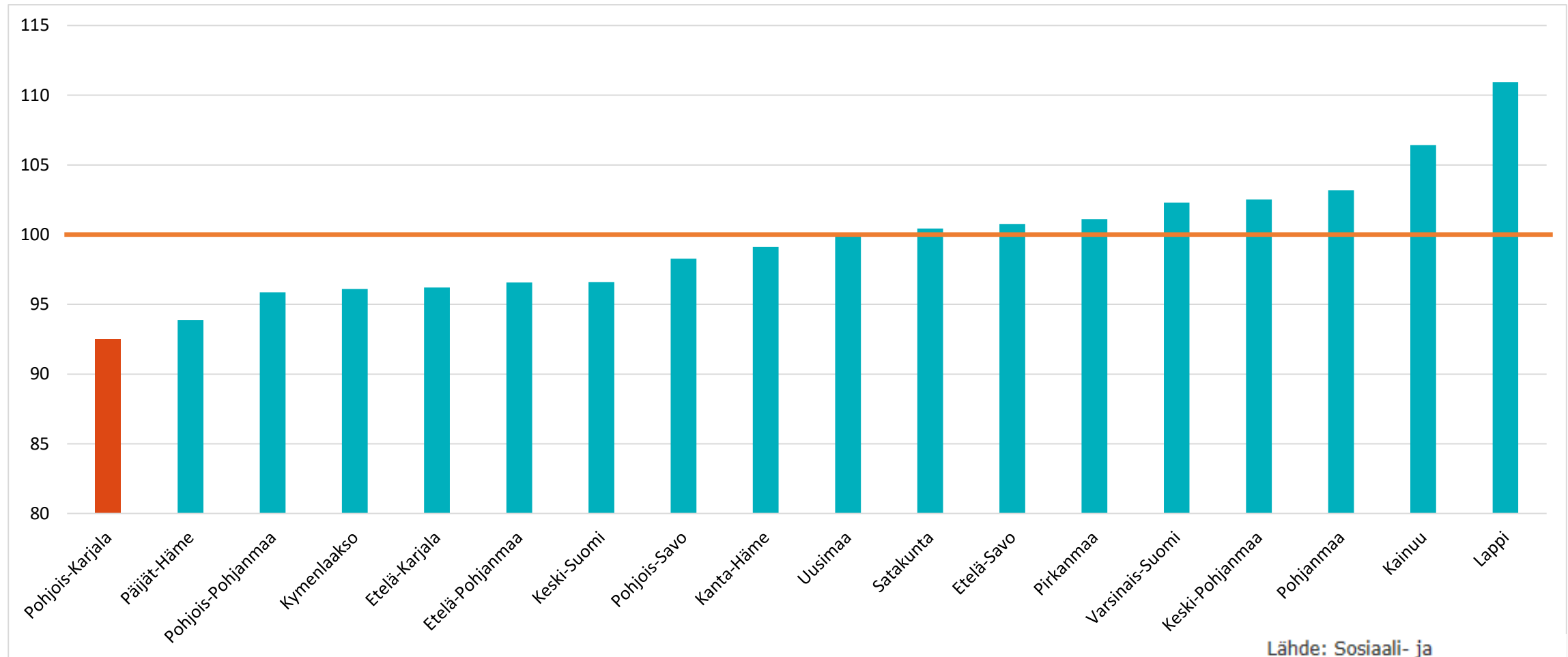

Työllisyysaste 2017-2019*

Lähde: Tilastokeskus

Sosiaali- ja terveydenhuollon tarvevakioidut menot indeksi 2017 koko maa=100

Lähde: Sosiaali- ja terveydenhuollon tarvevakioidut menot 2017. THL 21.2.2019.

MAAKUNNAN MUUT TEHTÄVÄT (HO)

- ◆ **Sote-ratkaisu mahdollistaa vaiheittaisen siirtymisen monialaisiin maakuntiin. Maakuntien muiden tehtävien osalta asioita valmistellaan parlamentaarisesti vuoden 2020 loppuun mennessä.**
 - ◆ Valmistelun rakentaminen maakuntapohjalle on ollut keskeinen tavoite maakunnissa.
 - ◆ Maakunnan muut tehtävät on yksi esimerkki hallitusohjelman lukuisista ”selvitetään” –kirjauksista. Lopputulema tällä vaalikaudella jää nähtäväksi. Monialaisuus = sote + pela, vai muutakin?
- ◆ **Päätyneen maakunta- ja sote-uudistuksen valmistelutyön tuloksia hyödynnetään mahdollisimman laajasti.** Valtion, maakuntien liittojen ja kuntien sekä yksityisten toimijoiden ja järjestöjen välisiä yhteistyökokeiluja edistetään vapaaehtoisuuden pohjalta ja niille selvitetään uusia rahoitusmalleja.
 - ◆ Hyödyntäminen järkevää, paljon käyttökelpoista materiaalia.
 - ◆ Mahdollisuudet kokeiluihin, maakuntien tahtotila ja valmiudet?
 - ◆ Pohjois-Karjalassa sote ratkaisu (Siun sote) tehty. Paljon kuitenkin operatiivista hiomista.

MAAKUNTALIITTOJEN ROOLI JA RAKENNERAHASTOT (HO)

- **Maakuntien liittojen rooli aluekehitysviranomaisena jatkuu.** Liitoilla on myös jatkossa keskeinen merkitys aluekehityksen ja yhteistyön edistäjänä. Maakuntien liitoille kohdennetaan **nopeasti ja joustavasti hyödynnettävää aluekehitysrahoitusta (entinen maakunnan kehittämisasiä).**
 - Yleiskirjaus erittäin hyvä. Sipilän hallituksen maakuntavalmistelun jälkeen maakuntaliitot kehittävät nyt perustoimintaansa. Viime vuodet olleet vaativia.
 - Budjettiriihi: ”Alueiden kestävän kasvun ja elinvoiman tukemisen määräraha 20 milj. €. Ohjelmiin (kaupunkipolitiikka?) sidotaan 75 % ja vapaata rahoitusta maakuntaliittojen kautta 25 %. Kokonaisrahoituksen taso olennaista. Vuodelle 2021 budjettiesityksessä vain 10 milj. €.
 - Määrärahan kanavointi tarkoituksenmukaisinta hoitaa maakuntaliittojen kautta.
- **Maakuntien liittojen (18) rooli EU-rakennerahastojen ja muiden EU-ohjelmien välittäjinä ELY-keskusten kanssa säilytetään** ohjelmarahoitukseen perustuvissa rahoituspäätöksissä. Hyödynnetään alueellisessa kehityksessä mahdollisimman tehokkaasti EU:n rahoitusmuotoja. **EU:n koheesio-politiikassa pyritään turvaamaan aluekehitysrahoituksen taso sekä harvaan asutun Itä- ja Pohjois-Suomen erityisasema ja tukien pysyvyys.**
 - Kirjaus välittävistä toimielimistä erittäin hyvä.
 - Kansallinen rahanjakokirjaus on tulkinnanvarainen ja kova vääntö rakennerahastovaroista IP-alueen ja muun Suomen välillä on käynnissä.
 - Ministeri Kulmuni on heittänyt neuvottelupallon maakuntajohtajille. Virallista toimeksiantoa odotetaan lähiviikkoina.

KUNNAT JA KUNTATALOUS

Kuntatalouden yleistilanne:

- ◆ Kuntien ja kuntayhtymien (erityisesti sote) taloustilanne on vaikea eikä tulevaisuus näytä yhtään helpommalta.
- ◆ Kuntien verotulokertymät jäämässä 2019 lähes kautta linjan selkeästi alle budjetoitujen.
- ◆ Verokertymän lisäksi myös muita kuntataloutta heikentäviä tekijöitä.
- ◆ Kompensatioerän (+237 milj. euroa) maksatuksen aikaistaminen vuodesta 2020 vuoteen 2019 on nollasummapeliä suunnitelmakaudella, mutta helpottaa kuntien taloustilannetta yksittäisenä vuonna 2019. Samalla se kuitenkin vähentää ennakoituja valtionosuustuloja vuonna 2020 vastaavalla euromäärällä.
- ◆ Ministeri Paatero vierailee Kuopiossa ja Joensuussa 7.10.2019.
- ◆ Kuntien maakuntavaihdokset 1.1.2021 alkaen.

Poimintoja HO:sta (HO-kirjauksia peräti 5 sivua):

- ◆ Laaditaan kuntien tilanteesta kokonaisvaltainen arviointi syksyllä 2019.
- ◆ Väliaikaiset valtionosuusleikkaukset kunnille päättyvät vuonna 2020.
- ◆ Kuntien tehtävämuutokset sekä tuloihin vaikuttavat veroperustemuutokset kompensoidaan 100-prosenttisesti tai poistamalla muita tehtäviä.
- ◆ Tuetaan kuntien yhteistoimintaa elinvoimapolitiikassa ja palvelutuotannossa.
- ◆ Kannustetaan kuntaliitoksiin taloudellisia esteitä poistamalla.

LIIKENNEVERKON KEHITTÄMINEN JA MUU LIIKENNEPOLITIikka

◆ Hallituskausi alkanut vauhdikkaasti, paljon päätöksiä liikennepolitiikassa.

◆ Lisä-TA 2/2019:

1) Iisalmi—Ylivieska-rataosan sähköistys ja Iisalmen kolmioraide: valtuus 55 M€.

2) Joensuun ratapihan parantaminen: valtuus 77 M€.

◆ **HO: Perusväylänpitoo tulee 300 milj. euron tasokorotus** ensi vuodesta alkaen. **Talvikunnossapitoo tehdään 20 miljoonan euron pysyvä korotus** perusväylänpidon tasokorotuksen sisällä. Myös **yksityisteiden** peruskorjausmäärärahat turvataan.

◆ **Budjettiriihi:** Perusväylänpidon rahoitukseen ehdotetaan pysyvää 300 miljoonan euron tasokorotusta. Yhdessä muiden korotusten kanssa perusväylänpidon rahoitukseen tulee lisäystä 362 miljoonaa euroa vuonna 2020. Riihen yhteydessä päätettiin pienistä parantamishankkeista.

1) Valtatie 6:n ja kantatie 71:n järjestelyt Puhoksen kohdalla, Kitee, 2,4 M€

2) Muuruveden taajamateiden parantaminen maanteillä 5661 ja 5662 (Keskustie ja Rantatie), Kuopio, 1,7 M€

◆ **Parlamentaarinen 12-vuotinen LJ-suunnitelma:** Parlamentaarikot valittu ja yhteistyöryhmästä tulee päätös pian (Itä-Suomen maakunnille POS ELYn alueella kiertävä jäsenyys vuosittain) . Työ valmistuu aikaisintaan vuoden 2020 lopulla.

→ Vaikutettava vahvasti VKLJS:n sisältöön (strategia ja investointihankelistaus).

LIIKENNEVERKON KEHITTÄMINEN JA MUU LIIKENNEPOLITIikka

◆ HO: Suurista ratahankkeista todetaan:

- ◆ ”Hallitus pääomittaa Pohjolan Rautatiet Oy:tä tarpeen mukaan ja käynnistääkseen jäljempänä luetellut rataverkon kehittämishankkeet niiden täyttäessä edellä määritellyt perusteet. Pääomitus toteutetaan julkisen talouden tasapainon ja menokehyyksen raameissa.
 - **Päärata ja sen laajennukset, Helsingistä länteen suuntautuva rata (mukaan lukien Espoon kaupunkirata), Helsingistä itään suuntautuva rata**
- ◆ Eteneminen suurissa ratahankkeissa **edellyttää sopimukseen pääsemistä toteutuksesta ja rahoituksesta valtion, kuntien ja muiden mahdollisten hyödynsaajien kanssa.**”

◆ TALPO:n linjaukset suurista ratahankkeista 10.9.2019:

- 1) Käynnistetään neuvottelut Turun tunnin juna -hankeyhtiön sekä Suomi-rata-hankeyhtiön perustamiseksi. Hankeyhtiöiden toimialana ja tehtävänä on hankkeisiin liittyvä suunnittelu ja rahoitus rakentamisvalmiuteen saakka. Omistajuus ja pääomitus valtio 51 % - muut 49 %.
- 2) LVM on käynnistänyt selvityksen ja vertailun itäisen nopean yhteyden linjauksesta. Päätöksiä asiassa voidaan tehdä, kun selvitys valmistuu. Selvityksen arvioitu valmistumisaika on keväällä 2020.

◆ Itäradan (lentoasema – Porvoo – Kouvola) edunvalvonnassa akuuttia:

- 1) Uudenmaan ja Kymenlaakson liittojen maakuntakaavojen tulee olla mahdollistavia. Siksi ohjeellinen päärata –merkintä tulee sisällyttää Koskenkylä-Kouvola –välille niin Uudenmaan kuin Kymenlaaksonkin laadittavana oleviin maakuntakaavoihin.

- 2) Jatkuva ja laaja-alainen viestintä.

LIKENNEVERKON KEHITTÄMINEN JA MUU LIKENNEPOLITIikka

Muita keskeisiä HO-kirjauksia:

- ♦ **Laajakaistaohjelmaa** jatketaan ja luodaan paremmin ohjattu laajakaistatukilaki.
- ♦ Vaarallisten **tasoristeysten poistamiseen +22 milj. euroa 2020-2022.**
- ♦ **Perusväylänpidon tasokorotusta ohjataan** alueellisesti tasapainoisella tavalla elinkeinoelämän tarpeet huomioiden **ennen 12-vuotisen liikennejärjestelmäsuunnitelman valmistumista** (mm. matkustajaliikenteen matka-aikojen nopeuttaminen, tavaraliikenteen pullonkaulat, päällysteet ja sillat)
- ♦ **Ratahankkeille laaja-alainen vaikutusten arviointi.**
- ♦ Taksiliikennelain korjaukset.
- ♦ Käynnistetään **kestävän liikenteen vero- ja maksu-uudistus.**
- ♦ Finavia huolehtii lentoasemaninfran osalta kolmen tunnin saavutettavuustavoitteen toteutumisesta niillä alueilla, joilla raideliikenne ei turvaa tavoitetta.
- ♦ **Vahvistetaan omistajaohjauksen roolia liikenteen valtion yhtiöissä.** Rautateiden henkilöliikenteen kilpailun avaamisessa seurataan HSL:n kilpailutuksen tuloksia.
- ♦ Edistetään Suomen liikenneverkon kytkeytymistä Euroopan laajuisen liikenneverkon TEN-T:n ydinverkkokäytäviin (Eurooppapolitiikka).

MUITA HO-POIMINTOJA JA AJANKOHTAISTA

- ✦ Ilmasto, kierto- ja biotalous ja puunjalostus ovat kirjauksissa vahvasti esillä.
- ✦ Turvallisuusviranomaisten toimintakyky varmistetaan (mm. poliisien määrää nostetaan).
- ✦ Vankilaverkkoa kehitetään edelleen turvaten samalla nykyiset toimipisteet.
- ✦ Valtion työtehtäviä tulee organisoida monipaikkaisuutta ja älyteknologian mahdollistamaa paikkariippumattomuutta hyödyntäen. Alueellistamislainsäädäntö on uudistettava vuoden 2019 loppuun mennessä laadittavan strategian puitteissa.

→ Uusi AKR aloittanut toimintansa.

- ✦ Viedään **MRL:n uudistus** loppuun parlamentaarisessa valmistelussa (Vaikutukset maakuntakaavaan ja maakuntasuunnitelmaan?).
- ✦ Budjettiriihi: Periaatepäätös Parikkalan rajanylityspaikan avaamisesta kansainväliseksi (2024 operatiivisessa toiminnassa).

Varaumia

- ◆ Hallitusohjelma on erittäin pitkä. Siinä on jokaiselle jotakin, joten kirjauksiin on helppo olla tyytyväinen. **Jos (maailman)talous kuitenkin kehittyi haasteelliseen suuntaan**, kaikkia lupauksia voi olla hankala lunastaa jo senkin takia, että osa menojen lisäyksistä on tarkoitus rahoittaa työllisyysasteen nousua seuraavan julkisen talouden vahvistumisen myötä.
→ Siirrytäänkö ”jakopolitiikasta leikkauspolitiikkaan”? Aluevaikutukset?
- ◆ **Miten sinänsä hyvän kuuloisia ja kannatettavia, mutta yleisiä ja joissain kohdin jopa ristiriitaisiksi tulkittavissa olevia kirjauksia ymmärretään ja toimeenpannaan** (vrt. heti hallituksen alkutaipaleella ryöpsähtänyt keskustelu metsäteollisuuden investoinneista ja puun riittävydestä/ilmastotavoitteista). Kirjausten tulkinnanvaraisuus kulkenee mukana läpi vaalikauden.
- ◆ Mukana on runsaasti asioita, joita **selvitetään** – aika näyttää, millaisiin tuloksiin selvitykset johtavat.

